

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4813/2020
10.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Катарине Манојловић Андрић, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Анђелка Симић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ђуро Шкарић адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6604/2019 од 30.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6604/2019 од 30.01.2020. године, дела првог става изреке - у погледу одлука о захтеву за исплату стеченог без основа и одбачају тужбе.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6604/2019 од 30.01.2020. године, дела првог става изреке - у погледу одлука о захтеву за исплату стеченог без основа и одбачају тужбе.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6604/2019 од 30.01.2020. године у преосталом делу првог, другом, трећем и четвртном ставу изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 1982/16 од 21.02.2019. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе из поднеска тужиле од 01.02.2019. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужилца по основу стицања у брачној заједници са туженим стекла право својине са уделом од 23% непокретности - куће укупне површине 41м² у улици ... број .. у ..., саграђене на парцели .. КО ..., што је тужени дужан признати и трпети да тужилца своје право упише у јавну књигу. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила утврђење права својине од 41% куће укупне површине 41м² у улици ... број .. у ..., саграђене на парцели .. КО ... до досуђених 23% наведене куће, као и у делу којим је тражила да јој тужени, на име стицања без основа од примљене закупнине за рок од пет година исплати 41%, односно 4.920 евра са законском затезном каматом од 01.05.2008. године до исплате по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Ставом четвртим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилца тражила да јој тужени преда узвраћени својински део у државину

путем деобе. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати тужилји износ од 171.550,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6604/2019 од 30.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилје и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П 1982/16 од 21.02.2019. године у трећем и четвртном ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Трећег основног суда у Београду П 1982/16 од 21.02.2019. године у другом ставу изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилја тражила утврђење да је по основу стицања у брачној заједници са туженим стекла право својине са уделом од 23% непокретности - куће укупне површине 41м² у улици ... број .. у ..., саграђене на парцели .. КО ..., што је тужени дужан да призна и трпи да тужилја своје право упише у јавну књигу. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у петом ставу изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П 1982/16 од 21.02.2019. године, тако што је обавезана тужилја да на име трошкова парничног поступка исплати туженом износ од 365.400,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилје за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је, на основу члана 403. став 2. и члана 404. став 1. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију са предлогом да се иста одбаци као недозвољена или одбије као неоснована, а тужилја обавезе на накнаду трошкова поступка по том ванредном правном леку.

По оцени Врховног касационог суда ревизија тужилје, изјављена против другостепене пресуде у делу којим је одбијена њена жалба и пресуда првостепеног суда потврђена у погледу одлуке о новчаном захтеву, није дозвољена. Вредност предмета спора у том, ревизијом побијаном делу, не прелази динарску противвредност до 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе која је чланом 403. став 3. ЗПП прописана као вредност меродавна за дозвољеност ревизије. Тужилјина ревизија није дозвољена против другостепене пресуде ни у делу којим се побија одлука о одбацивању тужбе у одређеном делу њеног неновчаног захтева. Према члану 420. став 2. ЗПП, ревизија против решења из става првог тог члана (решења којим је поступак правноснажно окончан) није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде. У тужби је вредност предмета спора одређена износом од 500.000,00 динара, што одговара противвредности од 4.852 евра обрачунатој по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе (21.12.2011. године), када је један евро вредео 103,0317 динара.

У овом спору, у погледу правноснажне одлуке о тужилјином новчаном захтеву и одлуке о одбацивању тужбе у делу неновчаног захтева, по оцени Врховног касационог суда не постоје разлози због којих би изузетно требало дозволити одлучивање о изјављеној ревизији, у складу са чланом 404. ЗПП.

С тога је, на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у ставу првом, а на основу чланова 410. став 2. тачка 5, 413. и 420. став 2. и 6. истог закона, као у ставу другом изреке.

Одлучујући о ревизији изјављеној против правноснажне пресуде у делу којим је одлучено о неновчаном тужбеном захтеву за деобу заједничке имовине, у складу са чланом 403. став 2. тачка 2. и чланом 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужиљина ревизија у том делу основана.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су биле у браку од 05.08.1995. године до 24.12.2007. године. Заједницу живота засновале су током марта 1995. године, када се тужиља доселила у кућу у ... у улици ... број .., у којој је тужени користио једну собу површине 16м². Кућу на означеној адреси, са делом парцеле .. КО ..., купили су током 1968. године отац туженог и његов брат. Изградња спорне куће, која се надовезује на собу старе куће, започета је током 1995. године. Кућу је првенствено зидао отац туженог, али су у изградњи помагали и тужиљини родитељи - отац је купио и довезао грађевински материјал, а тужиља и њена мајка су кувале и спремале храну мајсторима. Тужени је у то време био у радном односу док тужиља није била запослена до 16.03.1998. године, када је засновала радни однос и радила све до 10.11.2000. године, а затим поново од 04.05.2005. године. За време трајања брачне заједнице тужиља је водила бригу о домаћинству и старала се о заједничком детету. Укупна површина спорне куће је 57м², а део који је изграђен по закључењу брака странака има површину од 41м², што представља 72% укупне површине. У случају подједнаког доприноса родитеља странака у градњи, тужиљин удео у стицању новосаграђеног дела (површине 41м²) износи 41%, а у односу на укупну површину куће (57м²) износи 29,50%. Ако би допринос родитеља туженог у градњи био 30%, а допринос тужиљиних родитеља 10%, онда би тужиљин удео у стицању куће површине 41м² био 23%. У оба случаја удели су одређени без урачунавања вредности земљишта на којем је кућа саграђена, а на којем је отац туженог уписан као сувласник.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 171, 177. и 180. став 2. Породичног закона делимично усвојио тужбени захтев и утврдио удео тужиље од 23% на кући површине 41м², саграђеној у време када су странке биле у браку. По становишту тог суда, отац туженог је у највећем делу финансирао изградњу куће, уз евентуалну помоћ тужиљиних родитеља (куповином грађевинског материјала и извођењем водоинсталатерских и керамичких послова), због чега је тужиљин удео у стицању одређен у варијанти различитог доприноса родитеља странака, односно већег доприноса родитеља туженог.

По налажењу другостепеног суда, тужиља у овом спору тражи утврђење сувласничког удела на кући површине 57м² у чијем саставу је и соба површине 16м² у власништву оца туженог, сувласника и парцеле на којој је кућа саграђена. Код утврђене чињенице да су градњи допринели родитељи обе странке, по схватању тог суда тужиља је сва та лица морала обухватити тужбом као нужне супарничаре. Пошто то није учинила, другостепени суд је применом члана 211. став 2. ЗПП преиначио првостепену пресуду у погледу одлуке о неновчаном захтеву тужиље, тако што је одбио тужбени захтев којим је тражена деоба имовине стечене у брачној заједници странака.

Изложено правно становиште другостепеног суда није правилно, на шта се основано указује и ревизијом.

Одредбом члана 211. ЗПП регулисано је нужно супарничарство. Према тој одредби, нужно супарничарство постоји ако по закону или због природе правног односа тужбом морају да се обухвате сва лица која су учесници материјално-правног односа. Ако сва та лица нису обухваћена тужбом као странке, тужбени захтев се одбија као неоснован. О нужном супарничарству суд води рачуна по службеној дужности.

Постојање нужног супарничарства, у смислу наведене одредбе, произилази из материјалног права. У овом случају, имајући у виду предмет спора, то су одредбе Породичног закона. Према одредбама тог закона: имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, осим ако брачним уговором нису другачије уредили своје имовинске односе (члан 171); деобом заједничке имовине сматра се утврђење сувласничког, односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини (члан 177); право на деобу заједничке имовине имају супружници, наследници умрлог супружника и повериоци оног супружника из чије се посебне имовине нису могла намирити њихова потраживања (члан 181). Судска деоба се, како је то предвиђено чланом 180. став 1. наведеног закона, врши ако супружници не могу да се споразумеју о деоби заједничке имовине.

Из наведених одредби следи да су супружници странке у поступку деобе заједничке имовине стечене у њиховој брачној заједници. Њихови родитељи су странке у том поступку само ако су супружници имовину која је предмет спора стицали у заједници са родитељима, у току трајања заједнице живота у породичној заједници. За стицање имовине у породичној заједници, у смислу члана 195. став 1. Породичног закона, потребно је постојање економске заједнице и заједничко стицање имовине у њој, и само у том случају чланови породичне заједнице полажу право на део тако стечене имовине. У случају спора о доприносу чланова породичне заједнице у стицању, тужбом морају бити обухваћена сва лица која су живела у породичној заједници и сви они се налазе тада у положају нужних супарничара.

У конкретном случају, из утврђених чињеница не произилази да је између странака и њихових родитеља постојала породична заједница у изложеном значењу, да би и родитељи странака морали бити тужени као нужни супарничари. Из чињеница које је првостепени суд утврдио, а другостепени суд прихватио, следи да су родитељи странака помагали тужили и туженом у градњи куће, што је чињеница која се мора узети у обзир приликом деобе заједничке имовине, али не захтева да и родитељи странака буду обухваћени тужбом. Наиме, када су странке кућу градиле на грађевинском земљишту родитеља једног или другог супружника, односно инвестирали у зграду родитеља, онда се из имовине - у овом случају новосаграђене куће у чијем саставу се налази и једна соба, део куће у сусвојини оца туженог, издваја квота која одговара његовом уделу, а преостали део сматра заједничком имовином супружника која се дели у складу са чланом 180. Породичног закона. Помоћ родитеља (и других сродника) у изградњи такође се узима у обзир приликом утврђења удела странака у заједнички стеченој имовини тако што се, у зависности од околности случаја, сматра учињеном у корист једног или оба супружника.

Осим тога, погрешан је закључак другостепеног суда да тужиља тражи утврђење својинског удела на предметној кући површине 57м², јер то не следи из тужбеног захтева о којем је одлучивао првостепени суд.

С обзиром да је, због става другостепеног суда о повреди правила о нужном супарничарству изостала оцена свих других навода жалби странака, побијана другостепена пресуда је морала бити укинута у делу којим је одлучено о тужиљиним захтеву за деобу заједничке имовине, и предмет у том делу враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу другостепени суд ће, оценом свих навода жалби странака, утврдити да ли се спорна имовина може сматрати њиховом заједничком имовином (члан 171. став 1. Породичног закона), стеченом њиховим радом у току трајања заједнице живота у браку, уз евентуалну помоћ њихових родитеља. У том случају извршиће деобу тако стечене имовине на начин прописан чланом 180. Породичног закона, узимајући у обзир и чињеницу помоћи родитеља странака у градњи куће у смислу изложеног.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

О трошковима поступка поводом ревизије није одлучивано већ је, у складу са чланом 165. став 4. у вези става 3. ЗПП, остављено да се о томе одлучи у коначној одлуци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић